

22/6

88 22/6

DC 3:an och Moskva

Det har nu officiellt bekräftats att även det flygplan av typen DC 3 som försvann den 13 juni — tre dagar före angreppet mot Catalinaplanet — blivit nedskjutet. Rimligen kan inte betvivlas att det är ryssarna som även vid detta tillfälle attackerat. Ryssarna har alltså — vilket av en slump inte skedde vid den sistnämnda nedskjutningen — dödat ett antal svenska militärer under flygning på internationellt farvatten i ett obehänsat plan. De två terrordåden ställer det utom allt tvivel att vi har att göra med en medveten och systematisk politik, som vill göra stora delar av Östersjön till ett ryskt hav och inte skyr några medel för att vinna målet genom skräck.

Den svenska regeringen har i anledning av det skedda avlätit en ny démarche till Moskva. Egendomligt nog har denna inte karaktären av en protest; i stället göres frågan om ryssarna känner till händelsen och i så fall vilka omständig-

heterna varit kring nedskjutandet. Att ryssarna svarar med förnekanden, lögnar eller motanklagelser kan man utgå från; måhända har man rent av fräckheten att nu anklaga Sverige för ett neutralitetsbrott den 13 juni, trots att det inte tidigare varit fråga om något sådant i de ryska noterna. Då den svenska regeringen måste vara övertygad om att ryska plan agerat även i detta fall, uppstår spørgsmålet varför den svenska demarchen givits den formen att en fråga i stället för en protest riktas till Moskva. Är denna nedtoning en konsekvens av att hr Undén nu är i Stockholm och inte i Rom? Eller är det här fråga om ett första steg som avser att skapa ökad klarhet om ryssarnas avsikter innan man uttalar sig mera bestämt? Att samma våldsdåd förövats två gånger stärker svenskarnas rättmätiga harm och måste också medföra en skärpning av den svenska regeringens hållning.

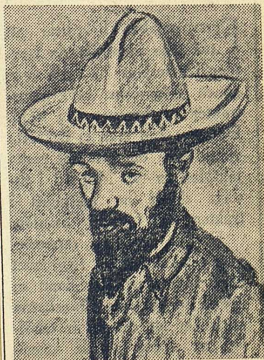
Sherwood Anderson och D. H. Lawrence

DE TRE LEDARNA i den amerikanska "revolten mot småstaden" var sannerligen ingen enhetlig grupp; de gick till storms med skilda vapen. Masters började med "Spoon River Anthology" (1915), där temat är motsättningen mellan den idyll man tror sig utläsa ur gravskrifterna på kyrkogården, och de dödas verkliga liv — det är det rent faktiska som dominerar i avslöjandet. Nästan samtidigt kom Sherwood Andersons "Winesburg, Ohio", och Sinclair Lewis "Main Street" (1919 och 1920). Lewis bok är en satir, men en gemytlig satir; författaren syntes inte alltför olik de brackor han skildrade, och likheten framträdde alltmer med åren. Andersons bok ger oss intrycket av helt andra dimensioner, av en syn på världen som händelsevis kommit att uttryckas i noveller om småstadsfolk. Han såg ängest, förtappelse och besatthet där Lewis såg tråkighet och olust. Den lilla staden blir ett helvete, med alla former av lidande och sjukdom. Och bakom boken skymtar längtan efter frälsning, fullhet, frihet, en mystiker som famlar efter en lära.

"Winesburg", som kom då Anderson var 43 år gammal, förblev hans mästerverk; det var främst den boken som under några år gjorde honom till en av Amerikas och Englands mest berömda författare. I det hela går sedan hans produktion nedåt. Han ville uttrycka något oerhört, men kom aldrig riktigt på vad det var och hamnade i det svamligt känslöfulla; "det oartikulerade blev ett bevis på djup och kraft, på en inre visdom, som är för väldig för att anförtras åt språket", skriver hans biograf (Irving Howe, vars bok anmälades av Knut Jaensson den 11 oktober 1951). Det ständiga talet om "kärlek, passion och frihet hade paradoxalt nog den verkan att livet negerades, att det blev grått, tomt och meningslöst" (Lionel Trilling). Kärlekshistorier och äktenskap blev led i ett sökande efter den fulländade känslan; efter hand

blev det över hela denna trafik något av pedanteri, rutin och karriär. Då Anderson dog år 1941 var han nästan glömd vid sidan av den nyare och hårdare konstens män, och sedan dess har hans rykte än mera bleknat.

Då Anderson skrev sina första böcker, bland dem "Winesburg", kände han inte till D. H. Lawrence; det var en väsenslikhet utan påverkan. Men då han senare läste Lawrence blev han överväldigad; "Lady Chatterleys älskare" var den bok han själv skulle ha

D. H. Lawrence.
Porträtt av Dorothy Breit.